

de două ori în săptămână: Joi-a și
vineri-a; era când va pretinde im-
punită materielor, va eși de trei sau
de patru ori în săptămână.

Prețurile de prenumerațiune.

pentru Austria:

în întregu . . . . . 8 fl. v. a.
pe jumătate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
triarh . . . . . 2 fl. v. a.

pentru România și străinătate:

în întregu . . . . . 12 fl. v. a.
pe jumătate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se fac la toti dd. core-
spondenti ai nostri, si de dreptul la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresa si corespondentiile, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea sau
speditura; câte vor fi nefrancoate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuetele si alte comunicatiuni de
interes privat — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretu sca-
diuta. Pretulu timbrului câte 50 cr. pen-
tra una data se antecipa.

Budapesta, in 15/27 n. maiu 1874.

„Mai este — secur — tenacitate in
sta natiune, si este dreptate eterna in
ta evenimentelor, carea va sparge si
ma uneltirile si tendintiele egoismului
si mai infam, tendinta de a-si ingra-
micimea din banii, drepturile si sudo-
altora!“

De buna sēma, ori care romanu va
acēsta oftare si sentimentia, fora nici
dubietate va crede, cā — este a nō-
despre natiunea romana facia de
tirile si tendintiele egoismului ma-

De buna sēma, dintre 100 de ro-
ni cetitori, unulu nu se va gasi, ca-
se nu sēnta si recunōca, cātu de
adeveru este aci, cātu de nemerita
oftarea si sentimentia desprē politic'a
portarea domnilor magiari facia de
romanii din Ungaria si Transilvania.

Ei, dar nu este asiā; nu a nōstra
oftarea si sentimentia; — ce e dreptu,
dis'o si noi alta data de multe ori,
findu cā am dis'o dupa purulu ade-
u, apoi — ne-am facutu de risu la
mii magiari; acum insa — o' descri-
mu si traduseram din „Ellenbr“ de
adi, carele o dice — nu despre noi
de magiarismulu ce ne sugrama
dionalminte si ce ingrasia din banii,
pturile si sudorile nōstre, — ci —
altati! — o dice deapre natiunea ma-
ra facia de sassii din Transilvania!

Vede magiarulu, sēnta, recunōca,
massulu, pificu cum e, minoritate pre-
entulu regtu — in tocmai casti nra-
tulu in Ungaria si Transilvania, nu
a valōrea, prin fōrtiele sale morali si
murali, ci — prin institutiuni politice,
rolesci — stepanesce si utilisēdia —
dicendu eschisivminte folōsele acelu
sentu, intocmai casi magiarulu ale in-
gei tiere, si acēst'a vine a o exprime
facia de a dreptulu: dar — acēst'asi
acēst'asi nedreptate strigatoriā la
u — la sine, in tiēr'a intrēga, o data
capulu nu va recunōca, cā esiste
mesura indicita.

Pe sassi — domnii magiari, aliatii
de ieri, ii-au sustienutu in nedrep-
ta loru facia de romani, si acum —
ei ii infera. Sē fie incredintiatii domnii
magiari, cā — in tocmai asiā li se va
mplā si lorū; chiar acei-a ii voru in-
si si condamnā, cari astadi li sunt ali-
si ii spriginescu in nebuniele si abu-
le loru de putere!

Este „dreptatea eterna si logic'a eve-
ntelor“, carea incepe a-si resbunā
incepēdu pururiā si asiā si aci, de la
mai slabi. Tieneti minte! —

Budapesta, in 12/24 maiu 1874.

Apoi sē ni mai cante contrarii par-
i nationale-opositionali, cā — nu
temu luati nici intr'o consideratiune,
— cei puternici ne ignorēdia!

Vineri-a trecuta „Zastawa“ dlui Mi-
ciu aduce in Pesta o explicatiune asu-
programei sēu dechiaratiunei, despre
ea de dōue luni incōci multu s'a vor-
si scrisu, cā ar avē sē o publice par-
a nationale; se spune in multe cu-
te — pre scurtu atāt'a, cā — deocam-
a acelu actu nu se va publicā; cāci cu-
scintia lui publica — dupa impreju-
le de astadi — n'ar mai avē nici unu
osu.

Firesce cā organulu dlui Miletiu,
ele de comunu nu prē observa reserve,
asta data spuse cele de susu cu unele
si citate, pre cari noi numai atunci
cutesā a le pronunā prin fōi'a nō-
a, fora sē notāmu espresu, cā sunt nu-

mai ale nōstre personalī, candu de a
dreptulu am fi impoteriti spre acēst'a de
clubulu nationale.

Destulu cā — manedia sambata,
dejā descoperirile Zastawei figurara in
foile magiare si germane de aici, ēr
„Hon“ se si grabi cu unele reflexiuni pa-
ralisatoriē.

Insa — mai multu! In aceeași dia,
vineri, telegrafulu semi-oficialē depesā
diariloru din Viena, — de impreuna cu
aretarea, cā curtea imperatēscā manedia
are sē parasēca Budapesta si sē retōrne
la Viena, — urmatōriēle:

„Declaratiunea desu amentita a de-
putatiloru nationalisti — definitivminte
nu se va publicā. Publicatiunea dintru
inceptulu s'a amenatu, cum splica „Zas-
tawu“, din caus'a unorū modificatiuni sti-
listice; intr'aceea tienut'a Dietei ungu-
resci a provocatu superare nationalitā-
loru, si asiā declaratiunea, carea propria-
mente avea scopulu, d'a afirmā valōrea
nationalitātilorū facia de guvernū si de
partitēle essistinti, s'a abandonatu, —
de ora-ce sōrtea Ungariei, in
ochii nationalitātilorū, pre usloru
disu — a devenitu indiferinte!“

Cuvintele din urma — pre cum le
insemnaramu, sunt vorbalminte citate din
„Zastawa“, si — asiā se vede, cā — pre
acelea s'a pusu gravitatea, in acelea s'a
concentratu interesulu causei. Intaresce
acēst'a si o depesia de a dreptulu din
Neoplanta, in „Deutsch Z.“ din Viena, ca-
rea asemenea citēdia acelu pasagiū.

Fora s'a pusu gravitatea, in acelea s'a
concentratu interesulu causei. Intaresce
acēst'a si o depesia de a dreptulu din
Neoplanta, in „Deutsch Z.“ din Viena, ca-
rea asemenea citēdia acelu pasagiū.
Fora s'a pusu gravitatea, in acelea s'a
concentratu interesulu causei. Intaresce
acēst'a si o depesia de a dreptulu din
Neoplanta, in „Deutsch Z.“ din Viena, ca-
rea asemenea citēdia acelu pasagiū.
Fora s'a pusu gravitatea, in acelea s'a
concentratu interesulu causei. Intaresce
acēst'a si o depesia de a dreptulu din
Neoplanta, in „Deutsch Z.“ din Viena, ca-
rea asemenea citēdia acelu pasagiū.

Deci — din aceste consideratiuni
ne sentimu detori facia de sensatiunea
ce causā splicarea data prin „Zastawa“
— a face din a nōstra parte unele recti-
ficari, anume:

1. Nici „Zastawa“ n'a disu, dar nici
adeveratu nu este, cā publicarea s'ar fi
sistatu definitivminte; cāci plenulu clu-
bului nici n'a avutu ocaziune a se adunā
si a decide in acēsta privintia.

2. Espeptoriatiunile Zastawei tocma
de aceea — de felu nu sunt cu scirea si
din insarcinarea, si asiā nici in acordu
cu vr'o decisiunea clubulu nationale. Dar
ele corespundu unorū pareri individuali
din clubu si de afara. —

3. Motivele suspinderi publicatiu-
nei sunt — motive de oportunitate peste
totu, cari inse nu se potu publicā autenti-
camente si — genuinu fora incuviintiare
prealabile prin clubu.

De altmintro, cu tōte acestea, noi ne
sentimu tocmai indemnatu, intru interesulu
causei — a publicā aci intregu concernitele
articulu din „Zastawa“ nrulu 54 — cātu se pōte
de acuratu tradusu. Acelu articulu suna:

„Neoplanta, 7 maiu. Fiindu cā unii si
altii ne intrēba: ce s'a alesu din declaratiunea
deputatiloru nationali de la Dieta? — si
fiindu cā si in celalaltu publicu alu nostru
are sē se nasca curiositatea d'a aflā aceea;
asiā privimu de detorintia a nōstra, a impar-
tesē despre acēst'a cātu scimu.

„Acea publicatiune a dechiaratiunei
deputatiloru, care dejā erā subscrisa de pre-
siedintele si duoi notari ai clubulu nationale,

a sistat'o, precum dejā s'a aretatu — patru
membri remasi la Pesta, din caus'a cā, in
testulu magiaru, la puntulu desprē dualismu,
a fostu intrebuintiatu cuventulu „findu cā“
in locu de „pre cātu timpu“, prin cea-ce es-
presiunei s'a datu altu intielesu, de cātu care
se adoptase; mai de parte pentru cā pasagiulu
despre Transilvania, scosu din program'a ro-
mana, asia pre cum esto elu, nu se potrivā
deplinu cu celalaltu cuprinsu.

„Dupa adunarea deputatiloru presinti
la dieta dupa ferialē dietali, acēsta causa a
fost luata la delibēratione, dar numai in con-
ferintia prealabilminte, de ora-ce pentru ab-
sinti'a mai multorū membri romani nu s'a
potutu tienē siedintia plenaria in clubu. Ce-
le dōue puncturi mai susu atinse au fostu re-
gulate; insa se nāscu dubietate nōua.

„In declaratiune se dicea, cā deputatii
nationali sunt pentru „nedependinti'a“ Un-
gariei. Acēst'a, in consideratiunea esperintiei
de pana acuma, s'a afiatu de bine a se schim-
bā cu — „autonomia“. Dar candu acuma
tōte se indreptara si in cea mai de aprōpe
conferintia se cetira si aprobara, se nāscu, in
fine si acea intrebare: ore peste totu mai
este oportunu a publicā astadi declaratiunea?

„Atunci, candu s'a decisu ca sē se pu-
blice dechiaratiunea, erā deschisa crisā nu
numai ministeriale, ci si in partite, crisā par-
lamentaria, si atunci deci avea intielesu, ca
partit'a nationale sē iēe pe facia o pusetiune
lamurita, la care sē pōta reflectā partitēle, ce
se formau; cāci — partitēle nationale nu i-a
fost chiar a se justificā ea facia de calumniele
ce se aruncau asupra-i, ci de a-si marcā pu-
blicitate sēu dā man'a partitēle magiare, ce s'ar
apropiā de ea. Acestu momentu a trecut.
Crisā intr'aceea s'a compusu. In fondu au
remasu tōte pe calca cea vechia. De atunci
si dlu Tisza in Dieta a dechiaratu legea
actuala pentru nationalitāti de extrem'a con-
cessiōne din partea magiara, ba inca a anun-
ciatu revisiunea acelei legi la timpu mai
oportunu — intru folosulu magiarimeii.

„Astfelu dechiaratiunea, prin carea de-
putatii nationali s'ar fi ingagiatu negru pe
albu, toti colectivminte — pentru Ungaria
asiā cum e ea, adēca magiara, — a devenitu
nu numai fora ratiune, ci totu d'o data si suspi-
ciōsa. De aceea deci prin conferintia, adēca pona
la adunarea tuturorū sēu celu pucinu a maio-
ritāti deputatiloru ce compunu clubulu natio-
nalu — s'a decisu, a remanē deocamdata pe
langu suspinderea publicatiunei acelei dechiarati-
uni, acum completate, dejā insa nu nu-
mai dupa timpu, ci si in fondu invecitate.

Diu'a desbaterei in Dieta a legii pentru
notariate — a produsu schimbare in politic'a
nationalitātilorū. Sōrtea Ungariei, pre linu
disu, a devenitu nationalitātilorū indife-
rinte“

Budapesta, in 27 maiu n. 1874.

Ce ore vor sē dica — curiōsele faime si
aparitiuni?

„Zastawa“ din Neoplanta, totu in același
nr. chiar in aceeași columna, unde scrisē si
dede deslucirile sale desprē Program'a
sēu Dechiaratiunea deputatiloru nationali,
cari desluciri, precum arētāmu mai susu spe-
cialminte, fecera scōmotu si alarmara, — mai
scrie urmatōriēle:

„De cātē-va dile mai din urma, au in-
ceputu a se vorbi tare prin orasiulu nostru
despre niscari „preparatiuni resbelice“, fora
ca cine-va sē scie spune, spre ce scopu si in
ce directiune. Atāt'a numai se vorbesce, cā
gnōsiōnele aici si in cetatea Petrovaradinu
nu au primitu indrumare, sē se puna „pe pi-
int, de resbelu,“ sēu cum altii dieu: sē se pre-
isca pentru ori ce casu. Se mai dice, cā ofi-
tanti postalī, cei-ce stau in legatura militare,
inca au primitu indrumare, sē fie gat'a, ca in
tōta clipit'a sē pōta incepe servitiulu postale

militariu, precum este acestu servitiu orga-
nisatu pentru resbelu.“

„Zastawa“ notēdia acesta faima simplu-
mente fora a luā asupra-si vr'o garantia pentru
adeverulu cuprinsului loru.

Noi — ne mirāmu, cā cum foile ofici-
ali si oficiōse potu ignorā acēsta faima!

Si pre candu stāmu si ne intrebāmu, cā
ce va sē dica acēst'a? ēta ce observāmu in
alte pārti.

Mai antaiu de tōte observāmu o irita-
tiune cu ferbintiele frigidose la magiarii no-
stri politici si publicisti, desclinitu la cei mai
essaltati; observāmu o inversiunare — ne-
explicabile in contra nationalitātilorū si — o
adeverata furia in contra tuturorū manife-
statiuniloru nationali. Unele — tremendu
de necasu, luara notitia desprē serbarea dilei
de 3/15 maiu din partea Romaniloru si a nu-
me desprē — frumōs'a acesta serbare in Bla-
siu, pre cum se afla ea descria in „Ga-
zeta Tr.“

Ni pare reu, si din anima ii compati-
mimu pre acesti domni magiari pentru acēsta
superare a lorū; n'avemu insa ce sē li facemu,
dēca ei suferu prin aceea, cā — si noi avem
sentiu si consciintia nationale, si noi ni tie-
nemu de sacra detorintia a dā expresiune, a
afirmā in faci'a lumii acelu dulce sentiu, acea
sincera consciintia! Si potemu incredintia
positivminte pre domnii magiari, cā chiar si
acei fii ai natiunei romane, pre cari noi ii
tienemu retaciti, cari in publicu se dica —
deakisti, guvernamentalisti, patrioti magiari,
pona si magiaroni, candu sunt intre noi sēu
in mediloculu poporulu romanu, — si ei

nationale; numai cātu ei — se tienu „politicosi“
si sciu ascunde, findu cā tienu mai bine,
mai folositoru pentru caus'a nōstra — a as-
cunde naintea domnilorū magiari, netoleranti,
acelu sacru sentiu si acea dulce consciintia
nationale. Si chiar aceia — numai acēst'a
tienu de principale diferintia intre noi si
intre ei: noi sinceri si franci, cu scopu d'a
capacitā, convinge si desamagi pre magiari,
cu cari — totu sperāmu cā vom pōtē sē traimu
impreuna; ei, deakisti, guvernamentalisti, ma-
giaronii nostri — mai politici sēu simulatori,
— convinsi de buna sēma cā, cu capacitarea
la domnii magiari nu procopsesce, si cā deci
trebuie amagiti! —

Aci deci domnii magiari, m'ci si mari,
de la putere si de la condeiu, sē nu-si mai
face iluziuni, ci sē scia, pre cum li-o spunemu
onorabilminte, cā — au d'a face — cu intrēga
natiunea romana, au d'a face cu sacralu ei
sentiu de mandria, onōre si demnitate natio-
nala, pre care — portarea lorū nedrēpta si
despotica facia de noi, de cum sē-lu stinga sēu
stempere, inca mai multu lu-destēpta si in-
rita. Este același procesu, pe care l'a provo-
catu absolutismulu germanu in ale magiari-
loru pepturi o deniōra! —

Alt'a ce observāmu — e, cā in timpulu
din urma ēr incepura a ni perī epistole la
post'a regia, si — multe a ni veni violate.
Acēst'a este o aparitiune periodica; dar de
cātu ori o observāmu, pururiā esiste o causa
momentōsa, pre carea insa noi dintru inceputu
nu potemu s'o ghicimu.

Dovedile ce pana acuma castigaramu
despre epistole perdute, intardiate, violate, —
tōte se repōrta la epistole din fostulu confiniu
militare banaticu. Prim'a ideia deci ni-a fost,
cā desolinit'a ingrigire a domnilorū, astadi
este indreptata spre acele pārti, si marturi-
simu cā noi acēsta desclinita ingrigire am
fost plecati sē ni-o splicāmu din — „Proiec-
tulu de resolutiune“, substernutu Dietei ungu-
resci, prin deputatii din fostulu confiniu mi-
litare.

Ei, dar acum — cele ce citaramu din
„Zastawa“, macar d'ar fi ele chiar si numai
faime gōle, fusera de ajunsu, spre a ne adu-

ce, se ne mai cugetăm și despre alte câte
tote posibilități!

Ce se facem, dacă traim în astfelu
de împrejurări. —

Armarea comună, motivele și ade- verulu.

Se încheie ședința delegațiilor; bu-
getulu ministerului comun de război se
votă — de și cu stergere cam de trei milioane,
totuși cu cifre colosale, în nru rotund de 110
milioane fl. v. a., pentru armata regulată și
pentru marina.

Să mai luăm, că Diet'a Ungariei încă
are un buget pentru *honved* și gendarmi de
9 — 10 milioane, și de asemenea Senatul im-
perial cislaitan — alu seu bugetu pentru
milită de 4 — 5 milioane și pentru gendarme-
ri'a de dincolo era v'ro 2 milioane; câte cu
totulu, împreună o sumă pentru arme — pe
fie-care anu cam de 125 — 126 de milioane de
florini!

Suntem îndreptățiți a pune cifre astfelu,
pentru cuventulu, căci de comunu, mai pe
fiecare anu se naște necesitatea de credito su-
plementari și — nici o dată nu s'a întemplat,
ca ministrii de arme să fie venitu naintea cor-
purilor legiuitorie competente cu aretaro de
prisosuri din bugetele lor.

Astfelu fiindu cu costulu armelor —
de o parte, și de altă venitele țierelor mo-
narchiei, pe lângă toate încordările poterilor
contribuționali, ne fiindu în stare a scope-
ri trebuințele și — mai vertosu în partea
ungurească lasându pe fie-care anu deficiente până
la 50, ba și 60 și 70 de milioane; credem că
— este naturale, și că dreptu cuventu se fa-
ce întrebarea din mai multe părți: „Ei bine;
pentru ce atât a armare?”

Lumea noastră patriotică, umanistică și
rationalistică — adică se întreba: *Este oare de
lipsa și de vr' unu folosu, ca să se serăcescă po-
porele, să se ruineze țierele prin astfelu de
cheltuele mari pentru arme și totu arme? are
monarchia, au țierele și poporele — vr'o ade-
verata, absoluta trebuință de atât a armare,
atâtea preparari de război??*

Dlu c. Andrassy și cu ai sei de la potere
— dicu: „Traim în cea mai bună amică și
mară vecință, cu Prusso-Germania, Rusia și
Italia, și — nu este cauza de felu de a ne teme
de vr' unu conflictu, resp. război; totuși
insa, — da, asiă este, totuși, inșă vr'ndu noi
a conserva pacea, trebuindu-ni nă absolut-
minte pace și numai pace, spre a o pot sus-
ținea și garanta această, este ne-operatu de
lipsa, ca să ne armăm bine și să fim puru-
ria găta — d'a isbi pe celu d'antău, carele
s'ar încercă să o turbure.”

Alții din aceeași tabără mai adaugu:
„Da, avem pace și bună înțelegere cu toți;
dar — dar fiindu că toți armăia din respo-
terii, nă nu ni pot fi iertatu a rămâne îndo-
rețu; și asiă — cu ori ce pretiu, prin ori
cātu de mari sacrificia — trebuie să fim și noi
pururi pregătiți.”

„Să ascuțim bine sabi'a, ca să nu fim
siliti a tăia,” — dize genialulu nostru c. An-
drassy. „Să fim pururi cu puscă încercata
și încordata, pentru ca să nu fim siliti de alții
— a da focu!” — asiă dicu mamelucii sei.

Cu aste argumente, cu aste parole cerura
reprezentanții poterei și votara delegații re-
prezentanților țierilor și poporului *sut'a*
și atâtea de milioane — fora privința la sera-
ci'a poporului și la calamitățile financiale;
și — totu cu aceste argumente și parole și
vor cere Dietelor și vor votă prin aceste
diecile de milioane pentru militie.

Ei bine: ce avem, ce trebuie să dicem
noi la acestea — din alu nostru punctu de
vedere, din punctulu de vedere alu sincerita-
ței și logice, și alu intereselor reali și
urginti ale poporului?

Etă ce.

Mai și mai antău, că — logică inar-
mării comune, *parol'a*: „să fim pururi
găta, pururi cu man'a la arma, n'are, nu
pot să aibe altu întelesu, de cătu: ori că
*suntem încorjurați de lotri, ori că — insisi
suntem lotri și pandim la jafu.*

Spunem această în limbă triviale, ca
să fim pricepuți bine — de toți. Numai
lotri și hotii seu cei ce se știu amenințați și
se temu de atari, trebuie să fie necurmatu
cu arm'a la mană.

Ce urmăia — a două de aci?

Urmăia, că amic'a și armon'a, ce

Andrassy dice că cusa între poterile celo mari
anume cele vecine cu noi, *nu este sincera
și adeverata*; este seu o iluziune, seu unu fa-
riseismu. Mai de parte, că interesulu tendin-
ția, plecarea spre pace în Europa — încă
este o *mintiuna*.

Acestea sunt consecințele de feru, ne-
negabili și nemistificabili ale vorbelor și
faptelor, ale argumentelor și parolelor
domnilor adică la potere.

Asiă se prezintă — celor nepreocu-
pați de interese personale și particulare — po-
litic'a și situațiunea de astăzi — a celor din
fruntea poporului.

Noi — nu vom să ignorăm ceea-ce
știa totă lumea, cumca — Franța armăia
din respoțeri și — cumca în anim'a ei natural-
minte trebuie să clocoțesca poft'a de resbu-
nare și de revangiu; și

cumca Prusso-Germania recunoște de
unu ce naturale, și asiă dara de unu ce logicu
seu naturale și în abstrasu — îndreptatitu.
Celebrulu *Moltke* a marturisitu în faci'a lu-
mei, că Germania 50 de ani va ave să aperi
cu arm'a în mană, cea-ce a castigatu la 1870
în trei luni.

Acestea au întieleu, căci au logică;
dar — ce va să dica inarmarea Austro-Unga-
riei? Care ostigu va să aperi ea, seu care
perdere va să recastigo ea — faci'a de vecinii
sei, cu cari traiesce în cea mai bună armonia
și chiar amică?!

Său că — dăra ea armăia pentru inte-
resulu vro-unui-a dintre acești vecini ai sei?
Dăra — pentru a ajuta apărarea jafului prus-
so-germanu de la 1870? Dăra chiar în con-
știința relațiilor atătu de amicali și in-
time cu vecinii?

Ei bine, asiă cum stămu, noi credem a
fi nu numai îndreptățiți, ci chiar siliti, să ne
întrebăm: Unde mergem? În către am
plecatu? Oare statulu nostru, *monarchia abis-
burgica*, merge pe calca naturale a desvolta-
țiunei sale, a chiamării sale? Cu alte cuvinte:
*Oare cei-ce o conduc astăzi, cei-ce eroiescu sor-
tite poporului ei, — oare aceia și-pricepu și
implinescu misiunea?*

De o camdată — lasăm să cugete asu-
pra acestora întrebări — stimabili cetitori
sufletu, esecutați pan' la cămășia pentru —
multu laudat'a pace și amic'a a dlui Andrassy
cu poterile vecine. —

Budapesta, în 15/27 maiu 1874.

Franța și Franța; această și totu acé-
st'a este, carea face multa dorere de capu
despotiloru din intru și din afara; ea — și
candu se căta insasi cu fiii sei cei rei, și
candu se pare a fi distrasa seu nepasata, și
atunci înșăfă temero și ingrigire — tutu-
roru dusmaniloru de ideie sublime.

Și în acestu momentu, candu incurta-
turele în sinulu ei propriu imparu fora ca-
petu, — ea țiene asupra sa încordati ochii
lumet. Temerea este în două privințe, că —
ar pot să se consolide Republic'a, seu că —
impedecand'o pre această cu forță, ar pot să
prorumpa o Revoluțiune ca cea de la
1789.!

Imperatulul *Wilhelm* tocmai tramise
nou nunciu, pe principele *Hohenlohe* la Pa-
risu, carele domnea treapta prezentandu-si
credencialile naintea lui *Mac-Mahon*, la
acea ocaziune descoperi dorința Imperatului
Germaniei, d'a susținea relațiile cele bune
între Germania și Franța; la ce presedin-
tele Republicei răspunde, că — totu aceea este
și a sa dorința și stăruința.

Noulu ministeriu, — nota bene, alu ca-
rui capu nominal este *Cissey*, min. de război,
dar alu cărui adeveratu conductoria are
să fie ducele de *Décazes*, — acestu ministeriu
abiă se instală, candu opiniunea publică lu-si
botesă: *ministerulu devinsiloru*; din causă
căci întregu este luat din *minoritatea* de la
16 maiu, acestu ministeriu nime nu crede,
că pot să aibe viața lungă și să fie de vr' unu
folosu — țierii seu partitei Orleaniste, seu
în fine lui *Mac-Mahon*. Acest'a — ince-
pendu a nutri, faci'a de toate partilele numai
temeri, se lăgana deși în lăte părțile, dar —
— nu se știe decide nici într'un'a. Și acé-
st' este unu nou motivu, pentru carele dus
Republicei și ai Franței tremura de *gât*,
nu cumva să isbucnesca nemulțami-
blăca în țiera. —

Intr' aceea dlu *Thiers* începe a se pro-
nunciă erasi cu voce înaltă asupra situați-

nei și vocea lui începe a fi decizivă la
formarea opiniunii publice. Totu domnea
treapta prezentandu-se la dlu *Thiers* o depu-
tațiune din departementulu Girondei, acé-
l'a i declară cu precisiune, că *adunarea natio-
nale din Versalia*, de oară-ce ea nu mai pot
forma o majoritate secură nici nu mai are
calitatea d'a guvernă țier'a. Densulu deci
și-aprime speranța, că adunarea dăra va
pricepe necesitatea, d'a face pre poporulu suve-
ranu judecatoriu între partite, adică de a se
dissolve și d'a apelă la noie alegeri. —

Scirile telegrafice mai noue din Spania
ni spunu, că armatele republicane mereu
nainta și cureția țier'a de bandele Carliste,
cari din urma mereu se vedu strimtorite în
muntii *Pireneiloru*. —

Budapesta în 27 maiu 1874.

Despre calatori'a dlui I. P. *Desseanu*,
ca candidat alu partitei nationale, prin cer-
culu electoral alu Radnei, în comitatulu
Aradului, și despre cuventările țienute oca-
sionalminte în unele comunități naintea alege-
toriloru, asiă se vede că dragalasiulu de elu
„*Alfold*“ din Aradu, — nota bene, întemeiatu
și susținutu și prin contribuțiuni din partea
Romaniloru, și încă din partea unui Romanu
bunu, ca dlu *Laz. Ionescu* etc. — acelu „*Al-
fold*“, denunciatorulu și batjocuratorulu Ro-
maniloru — a trebuit să scrie lucruri mi-
nunate; căci — „*Ellenör*“ de aici afa de bine
a se îndoi despre autenticitatea acelor, „*pen-
tru crudimeu agitațiunei lor*.“ „*Ellenör*“ adaugu,
că „*dăca dlu Desseanu în adeveru a pronunțiatu
acelea, apoi nici mandatulu de deputatu nu-lu
va pot scuti, ca să mai remana liberu unu
omu atătu de periculosu liniscei publice și
statului!*“

Noi la acestea simplu întrebăm pre
domni de la potere: Nu vi-a fost destulu-
fiasco, *rusinea*, ce ati patitu la Biserica-
alba și Panciova cu astfelu de insinuațiuni
orbe?

Credeti voi, că *Desseanu* este unu copilu
de ieri de alta-ieri, pre carele voi să-lu prin-
deti seu infricati cu baderaniile vōstre?! —
Bine bine. —

Branu, distr. Făgărașului, 20 maiu 1874.

Diu'a de ieri, 19 maiu, a fost o diuă
memorabilă pentru protopresbiteratul Bră-
nului. Pe această diuă reverendisimulu d. pro-
topopu *Ionu Metianu* conchiamase, la *Zernesci*,
spre constituire sinodulu protopopescu, alesu
de nou pentru următorii 3 ani. Poporulu cu
precotii, invetatori și alți onoratori ai sei,
nu numai din acestu tractu, dar și din alte
comunități de prin tractele vecine, deși tim-
pulu eră foarte poitu, cu ploia și cu ninsoare,
totuși accursose în numeru foarte însemnatu.
Multimea se îndesase în biserică, unde avea
să se țina sinodulu. Se știa adică despre
reverendisimulu domnu, cumca fiindu alesu
de vicariu episcopescu și presiedinte alu con-
sistoriului din Oradea-mare, peste puținu
timpu se va departă din midiolocu nostru;
de aceea dăra cu totu să mai veda o dată pre
pre demnulu și bine meritatu barbatu, să-lu
veda conducendu desbaterile sinodali cu tac-
tul seu celu rar; și-i mai anda o dată
vocea, cea atătu de petrundiată, dulce-so-
nora și plină de consolațiune. — Ast-
felu totu cu anima palpitandă asteptă sosi-
rea parintelui protopopu ca presiedintele
alu sinodului, carele — invitatu printru
deputațiune, éta vine, și — dupa invocarea
spiritului santu, unde la intonarea din par-
tea sa a versului „*Imperato caerescu!*“ — în
choru totu lu-acompanăia cu insuflire, —
ocupandu-si apoi locul, deschide ședința
cu o cuventare plină de insuflire și primită
de adunare cu viue — „*să trăsca!*“ — sinodulu
se constituie, și în cea mai perfectă armonia
și-termina agendele sale. Acum se știe vene-
rabilulu parinte, și prin o cuventare adencu
petrundiția anucia sinodulu și numero-
sul publicu, cumca fiindu densulu chia-
matu de increderea maritulu sinodu diece
sănu din Aradu, a ocupă altu scaunu, de-
parte de poporulu seu, pe carele atătu de
multu a fost iubitu, a sositu timpulu de des-
părțire! — Acesta cuventare, rostita de unu
Metianu, în momentulu candu elu are să se
D. departa de ai sei, a implutu animele audi-
toriloru de mahnire și dorere; — nu este
păna, carea sa potă descrie macar și numai
aprosimativminte sentiementulu, de care eră

dominata întreaga adunare; — espre
cea mai fidela o dedeau lacrimile, ce înu-
ochii tuturor, în cătu de mai multe
trebuitu să se intrerumpa vorbirea, pa-
ca să se mai potă reculege atătu orato-
cātu și auditorii.

Tacere profunda numai prin dese
pine intreruptă — urmă dupa cuventare;
parea că n'ar fi nimenea, care să dea, să potă
unu fidelu resunetu la cele — audite, ni-
nea, care să spice sentiementele, de cari
patrunsa întreaga adunare. În fine dlu
tore tractuale, *Nicolau Garoiv*, se sculă și
aceeasi doreroasă voce, în care termă
venerabilulu parinte, în modu pecătu
solenu, pre atătu de seriosu și demnu,
numele tractulu dade spresiune dorerei
tristării general', ce cuprinse animele,
minendu și aratandu motivele intristării
trecedu sub revista campulu de activitate
reverendisimulu d. protopopu, constată
ca trebuie să ne părăsca multu iubitul
parinte protopopu, această nu este, de
urmare naturale a calificațiunei și capacita-
sale strălucite, espresa prin multele sale
rito, pentru cari cerculu seu de activi-
tate devenise pre angustu dejă. Ast
astă cuventar prin poterea logice
transpuse mereu animele ascultatoriloru
regiunea sentiementulu de înscutator în
mentulu de bucuria; mai răspunsera vene-
rabilulu parinte, din partea și în numele
lui, dlu parochu *Radoiv*, din partea invet-
toriloru dnii *Teod. Popu* și *Comanescu*;
scurtu, dar din anima aduncu semțiu
Aici nu se cautau frase, prin cari să
simuleze cutări sentiementele, căci în
adunarea devenise pe faci'a o iconă viu
fidela a celor mai esprese sentiementele.
din fiii, din credinciosii sei nu vră
durerosu departarea din midiolocu lor
bunulu parinte, candu în a'are momentu
revocăm în memoria neobosită activitate
acestui-a în toate direcțiunile. Statulu
nicu în bisericile de sub administrațiune
parintelui protop. *Ioanu Metianu* — nă
masu litera mōrta, ci a redescoperatu într
veru o nouă viață, o viață plină de
tatele cele mai frumoase. Tote bisericale,
pele sarace, nădi diepuna de fonduri
nate, dintre, cari unele se suia la mii,
lele îndesuite de copii. Astfelu pricepe pre
Metianu a desteptă în parinti și în
dorulu de carte! Apoi aci invetatori și
risati potă mai bine ca orisi unde aiuri;
și obligati și țienuti a coresponde chin-
rei lor. În comunele mostecate, dupa
procese, prin stăruințele sale porțiunea
nica a biserică și școlii noastre ascurata;
sulu, unu necrutatoriu ajutoriu alu tu-
roru lipsitoru, unu protectore teneriloru
peri dela școle, în Comitetele municipale
luptatoriu și apertoriu infocat alu intere-
loru nostre nationale; peste totu, fiindu acé-
tatea sa pe terenulu bisericescu-scolariu
nationalu — departe peste marginile cercu
acestui micu cunoscuta, — cine nu va prin-
îndreptarea sentiementelor manifest
acum la departire?!

Gratulăm fratiloru Aradani pent
nimerita alegere a acestui rar barbatu,
vicariu episcopescu și presiedinte alu con-
sistoriului din Orade!

Primiti-lu, fratiloru! cu acea iubire
stimă, de care s'a bucuratu, pre care a ma-
tat'o — la noi; dati-i acea incredere, cu
l'am întemplat noi, și de care s'a are
atătu de demnu! spuneti-i toate ne-ajuns
dorerele vōstre cu sinceritatea de fiu,
voti afa ajutoriu și consolare, ca la unu
veratu parinte; dati-i sucursulu recerutu
nobilele lui întreprinderi, și veti seceră
mai bune fructe dupa tote afacerile vōstre
Er noi cari nu vom potă uita nici o dată
protopopulu nostru *Metianu*, rogăm pre
reverendisimulu d. vicariu în districtulu,
presiedinte alu consistoriului oradanu, ca
noulu scaunu alu seu să-si aduca aminte
noi; atotpoternicul Ddieu și acolo să-i
duca pasii pe calca virtutii și a binelui
blicu — încă multi — multi ani!*)

Unu martor.

*) Totu de o dată cu această, mai primară
înca două corespondențe despre această incidentă,
fondu identice, un'a dela preot, alt'a de la doct
pre candu această publicata este de la frantasiu civilu,
totu nedependinte de administrațiunea bisericescu
scolariu, și asiă dara — ca martore mai vertosu demn
d'a fi ascultatu. Numai din această considerațiune i
teram preferența. Red.

Gratiu, 17 maiu 1874.

Ve rogu, Domnule Redactore să binevoiesci a ni mai dá unu picuțiu de locu, pentru a ni insinua vieti'a din strainetate.

(Romanulu in departare. — Junimea romana. — Pesimistii romani — Serbarea dilei 3/15 maiu. — Romanii din Gratiu. Unicul — Generalu romanu in activitate.

Romanulu, cătu de departatu s'e fie de patri'a sa, sentiulu seu de nationalitate, amărea cătra acest'a, nu scade, ci chiar din contra în atătu mai multu cresce cu cătu indepartarea i e mai mare de loculu seu natalu, timbulu indepartării mai lungu, si cu cătu elementele ce-lu incunjura sunt mai eterogene.

In strainetate vedi, cunosci aevoa, că ce este poporulu romanu; in strainetate poti distinge vertutile si scaderile lui mai bine, asemenandu lo cu ale altoru popóre, de alte aspiratiuni, alta limba, altu portu si peste totu alte calități naturali si spirituali.

Numai in strainetate inveti a aprotiul pe deplinu iubiti'a natiune, sonor'a limba, — pitoresculu portu nationalu, — frumósesele arie si poesie romane nationali.

Desi — in multe privintie am poté dice Muresianu:

„La noi e patre da merulu,
Si tofu ce e sperantia —
Sunt semburiu din elu,“

totusi — trebuie se recunoscemu, că poporulu nostru in cele infrate mai susu, intrece pre multe altele.

Pacine popóre sunt dotate de la mam'a natura cu calități innascute — ca celu romanu. Numai cultur'a si unitatea ni lipsece pre a deveni nu numai asemeni altoru natiuni, ci a deveni chiar un'a dintre cele mai alese.

Junimea unei natiuni este sperantia, este viitorulu ei.

Ideiele, de cari este condusa o junime, in pa cãtva tempu au s'e devina ideiele conștencie ale natiunii intregi.

S'e privimu d. e. numai la Germani si la Italiani. Aceste două natiuni in seculu trecut, si in o mare parte a celui presente, erau unele dintre cele politicamente mai despoiate de condițiunile consolidării natiunii. Ba in Germania sentiulu de nationalitate era aprópe de nula, tior'a era pta in vre 40 de tierisóre, sfasiate si rivastorie intre sine; Italiani inca nu stau cu multu mai bine. Napoleon I. dicea despre Germania, că e unu leu, ce nu-si cunósce puterea.

Se redicara unii poetii, cari, cu lir'a oru divina, farmecara mai cu s'ema junimea, inspirandu-i santulu cultu alu amórei de patria, de limba, de nationalitate, — desvolandu si dorulu de unitate nationale si politica, ca unicele secure garantie de esistintia si progresu nationale.

Urmarea fu, că se formara mai multe societati a junimei, cu tendinti'a de a lucra intru aceste sacre principii. Asiá d. e. s'a infiintiatu in Italia societatea „Carbonarilor,“ care a luat parte in junetiile sale si Napoleonu III.; in Germania la 1821 renuntia Societatea s'eu Reuniunea Juniloru („deutscher Anglingsbund,“) din Iena, cu filiale peste intaga tior'a nemtiésea.

Acosta din urma societate si-a fost luat devisa, a prepará generatiunile viitoare intru marea opera a regenerării — a consolidării natiunii, prin regenerarea literarei, prin desvoltarea sentiului morale si nationale in poporu, prin arangiari de festivitati nationale etc.

Junii devenira barbati, unii profesori, unii soldati, er altii ómeni de statu insemnati, ministri, — unulu Napoleon alu III. Imperatoru. Ideile, ce la inceputu erau nutrite numai de unii pucini studinti teneri, de prisera generali, proprietatea intregului poporu. Se redicara atleti ca Cavour, Mazzini, Garibaldi, si — unira Italia; — in Germania, asemenea. — Astadi Germania si Italia int două state dintre cele mai insemnate in Europa. Poporulu germanu si italianu, in ale si altulu astadi unitu intre sine, au venit factori de sine in Europa, si chiar lumu. Ideiele juniloru de la inceputulu lorului presinte s'au prefacutu realitate.

S'e vedemu acuma, că — cum junimea romana si-intielege si implinesce misiunea?

Celu pucinu in parte asiá credemu, că

am poté responde că — a inceputu, a plecatu bine.

Privésca cineva numai numerósele societati de lectura, societati literarie ale studintiloru romani din Pesta, Viena, Blasiu Orade, Sibiu, Segedinu, Aradu, Sarvisiu etc., si vá fi constrinsu a recunósce, că: in junimea nósta studiósá esiste celu pucinu vointi'a de a pune si ca o petricica la temóulu templului nationalu, si de a contribui si dens'a la realizarea marelor probleme ale Romanismului. Intru cătu i va succede, va areta viitorulu.

Véda numai ori-cine, că ce spiritu caratu domnesce in aceste societati, si ce diferentia esiste intre densesle si d. e. „Burschenschaft-wirte“ nemtiosci, — a caroru devisa e, a bé pe intrecute si a se duela bine, — si se va convinge, că — nu suntemu tocmai asiá de degenerati si prepaditi, precum binevoi a-se exprime unu desperatu domnu pesimistu „de sub muntii apuseni ai Transilvaniei in nrulu 23 alu „Telegrafului.“

Suferimu de multe morburu; dar caus'alu, nu este de cautatu in internulu natiunii nóstre, precum se exprima „desperatul,“ ci in sclavi'a secularia, carea ni-a storsu medu'a si sangele; ole mai provinu si din pusetiunea nóstra geografica, — de la vecinii nostri. Aici jace caus'a morburiloru nóstre, a seraciei, a lipsei de cultura, a nenirei, a certelor.

Aceste tóte sunt numai defekte mai multu esterne, si se vor vindeca cu tempulu, căci trapina natiunii nóstre este sanetósá, — numai d'am poté s'o conservámu sanetósá!

S'e ne ferimu de estreme! — Atatu optimismu cătu si pesimismu exageratu s'e nu tolerámu. De urmárele fatali causate printr'unu optimismu nemarginiu vedurámu suferindu francesii si si mai cu s'ema pe magiarii nostri. De pessimismu pré mare, suferu de comunu — popórele subjugate intre cari — firesce si Romanii. Prin acest'a se dedau cu reulu si devinu a crede, că — nici nu póte fi altfelu. Aci se póte cauta isvorulu deakismului s'eu magiaronisului la noi; de aci se vede că — natiunea romana posede in sinulu ei pré multu pesimisti!

Nu este deci bine a ne mai speria si cu Ieremiade ca ale dlui „din muntii apuseni,“ si a mai inmulti numerulu — desperatiloru.

Cu pesimistii, mai vertosu deca vor fi cam pré multi, nu vom ajunge departe; căci acestia numai ingreunédia s'eu impedeacaintreprinderile nationale, de emancipare — desvoltarea natiunii.

Speru, că onoratulu publicu mo va intielege, că ce felu de ómeni voiu eu, ca s'e se intielega aici ca daunosi natiunii; aceia adeca, cari la ori si ce intreprindere nationale seiu numai s'e se scuse si retraga, respunsiendu: „Ce voiti voi? Cu Romanii si pentru Romanii voiti s'e intreprindeti ceva? Lasati-ve, căci Romanii sunt prepaditi, sunt degenerati, — necapabili de alt'a, de cătu d'a fi pururi coi din urma, uneltele órbe ale strainiloru!“

Despretiu astorfeliu de desperati, ipocondrici; de alta parte onóre aceloru bravi barbati, cari descoperindu bubole, morbiu natiunii, le cërca, le sondédia, cantandu a-le vindeca.

So'ncheiamu in cestiunea ast'a — pentru astadata.

Credu că onoratulu catitoriu nu-i va fi fara totu interesulu, a afia ceva mai de aprópe despre mic'a colonia romana din Gratiu, din acosta strainetate indepartata, carea propriamente mi-deda impulsulu pentru intruducerea ce facu acestui reportu.

Ca in cele mai multe orasie pre unde sunt adunati cătu unu nru de Romani, memorabil'a diua de 3/15 maiu s'a serbatu si in frumós'a capitala a Stiriei.

La initiati'a societati lit. „Sentinella romana“ se arangia in acea dia o festivitete intr'unu locu romanticu, afara de orasiu, cu urmatori'a programa:

1. Deschiderea festivitati si salutarea adunatiloru prin presiedintele comitetului arangiatoriu, M. Cioranu, tehnicu;

2.) Oratiune festiva, referitória la diu'a de 3/15 maiu, tieuta de dlu I. Crisianu, tehnicu;

3.) „Sentinella romana,“ poesia de V. Alexandri, declamata de I. Panaa, medicinu;

4.) „De pre piculu Carpatiloru,“ disor-

tiatiune istorica-descriptiva, de A. Diaconu, tehnicu;

5.) „Martirii Romanimei,“ poesia de A. Muresianu, declamata de I. Pojea, tehnicu;

6.) „Poesia edra Romani,“ de Granda, declamata de G. A. Orescu, tehnicu;

7.) „Moi'a lui Bureclu,“ poesia de V. Alexandri, declamata de G. Arde'eanu, medicinu.

Intru puntele programci, s'au cantatu in coru — diferite cantari nationale.

Nu me semtu competente a critica asupra esecutárilor, dar atát'a credu a poté spunc, că toti cei de facia au fostu pre multiamiti si chiar entusiasmati.

Urmá apoi o petrecere sociala fórté animata; se tienura multe si frumóse toastu, dintre cari voiu infrá aici unole.

I. Filipescu, presiedintele societati „Sentinella romana,“ pentru Maiestatea sa, apoi intru sanetatea óspetiloru infacisiati.

G. A. Orescu: (din Bucuresei), pentru unitatea spirituale a Romaniloru din diferite tiere.

Radu Corvinnu, intru onórea societati „Sentinella romana,“ carea a luat — initiati'a pentru acosta festivitete.

I. Panaa, pentru anteluptatorii nationali, anume pentru Ilust'a familia Mocioniana, etc.

I. Crisianu, in memoria eroiloru romani din 1848/9.

A. Diaconu, intru onórea pressei romane.

G. Ardeleanu, intru memori'a nemortoriului Andreiu Siaguna.

Astfelu de festivitati, (in memori'a dilei de 3/15 maiu,) s'au mai tienutu aici, dar mai cu succesu decatu asta data — abiá. —

Numerámu in mediloculu nostru Romani din Romania, Transilvania, Banatu, Crisiana, etc. ca studenti, familii romane nu ni sunt cunósute, afara de a dloru Popoviciu, (din Orsiova,) maioru in pens. si dlu Boitoru, preotulu castrense. Dupa audite ar mai fi si altii, pre cari insa nu avuram fericea de aii vedé.

Rev. Boitoru din anulu 18 8 si implinesce misiunea de pastoriu sufletescu in armata. La dieci de batalii din 1848, 1859, 1864 si 1866 a luat parte, in acosta calitate a sa. Dupa cum cu dorere marturisece, de 45 de ani n'a calcatu pamentulu iubitei sale patrie; celu mai multu tempu a petrecutu sub frumosulu ceru alu Italiei. Dorulu de patria alu acestui pré venerabilu d. esto neapsu.

De câte ori, petrecendu in mediloculu tenerimei, aude câte o doina romanésca, nu-si póte retiené lacrimelu impresiunei. Desi in etate de 69, totusi la spiritu dlu Boitoru e june, si corpalmente fórté bine conservatu, necunoscendu ce este a fi morbosu! La serbatorile mai insemnate din anu totu deauna celebrédia câte o liturgia romana.

Toti cătu lu-cunosc, lu-stima si iubescu din adenculu sufletului Incheiu deci si eu acestu reportu cu oftarea din anima, ca tatalu din ceru s'e ni-lu mai tienu intregu, voiosu si sanetosu — multi fericiți ani. —

Apropos! Dar am promis u la inceputu că voiu s'e scriu si despre — unicul generalu romanu ce avemu inarmat'a inpratesca in activitate, despe gen. Guranu, nascutu din Caransebesiu si carele astadi este comandante de brigadu in Viena, si despre carele tocmai de la parintele Boitoru am primitu date interesanti; — insa ajungendu dejá pré lunga acosta corespondintia ceru scus'a pentru asta data, rezervandu-mi a face acestu ilustru personagiu nationale alta data mai de aprópe conosciutu stimatului publicu alu Albinei.

A. D.

Ighiu, (Transilvania), in 22 maiu 1874.

Multu Stimat'ele Redactore! Cine si-a luatu cătu de pucina osteneda a petrece cu atentia evenimentele de dia de la 1867 incooi, va trebui se recunósca — cu dorere, că magiarismulu nu mai face secretu din suprem'a sa tiente, din problem'a sa de desnationalizare a poporeloru nemagiare, si intre acestea in primul locu a Romaniloru.

Chiar din acosta cauza debue s'e se semtie fie care Romanu inteligiute si binesentitoriu — indoitu obligatu, a se folosi de tóte poterile si la tóte ocaziunile bene venite pentru desteptarea si luminaarea poporului, a

poporului de rondu; de óra ce scopulu magiari-sării pre acosta lu-amenintia mai vertosu; — in cultura si esistintia, pre candu carturării sei mai inalti — parte mare cosmopoliti usioru pléca capulu si trecu in taber'a contraria — căte pentru unu blidu de linte, cea-ce la poporu nu este cu potintia.

Repetu deci, indoiti'a si indieci'a detorintia a fie-cáru Romanu de minte, anima si onóre, de a profitá de fiecare buna ocaziune, spre a desteptá si luminaá poporulu.

Diu'a de 3/15 maiu ofere cea mai abundante materia spre acestu scopu, o dia epocale, o dia de importantia sublima, carea nu e cu potintia s'e nu o stime si serbedie totu natulu romanu cu cea mai cuvenita pietate si pompa.

Credu a face buna placere onoratului publicu cetitoriu deci, candu cu permisiunea onoratei Redactiuni viuu a descrie pre scurtu decursulu festivitati dilei aniversali de 3/15 maiu intre Romanii de in opidulu Ighiu.

Inca in anulu trecut u s'a ventilatu fericit'a ideia intre noi, de a face serbatóre nationala in diu'a memorata.

Si fiindu că Romanii din opidulu Ighiu sunt despartiti in respectulu confesionalu, s'a statoritu, ca intr'unu anu s'e se servésca st'a liturgia in baserica gr. cath, ér in altulu in baserica gr. orientale, pentru dovedirea celei mai perfecte si corecte armonie intre ambele parti ale intregului.

Ideia se prefacu in scurtu tempu in fapta, si astfelu in anulu trecut u serbaramu cu destula pompa la patrariului secului, pentru prim'a óra memori'a dilei mari istorice, in baserica gr. catholica, cu cultu divinu solemn, dupa care s'a tienutu oratiune prin parochulu Ioachimu Crisianu, totu unadata si unu parastasu pentru nemortoriulu Avramu Iancu. — (Aici nu pot u nu aminti despre zelulu si activitatea cea mare ce desvolta acestu demnu preotu, prin ce densulu in adeveru e lumin'a poporului!) —

Conformu conclusului unanimu din anulu trecut, poporulu de ambe confesiuni estu-anu se aduna in baserica gr. orientale. Aci se celebrá s. liturgia, sub decursulu cáreia prunci dela scola gr. cat., prin cantáriloru armonioase, fecera impresiunea cea mai placuta asupra publicului de facia. A fost unu ce fórté imbucuratori, a vedé pre accosti prunci participandu cu invetiatoriulu loru in frunte la serbatoru nationala; fragedele surcele Traianide debue de tempuriu adapate cu sentiemiintele nationale sublime, pentru ca astfelu s'e se formodie aminele si s'e se nasca caracterele celea solide, in cari s'e se franga tótu uneltirile si atacurile sirete ale contrariloru gintei romane. —

Dupa finirea cultului divinu, celebratu prin preotulu Ioane Maximu, se servi si parastasu pentru martirii caduti in luptele pentru tron, patria si natiune. In urm'a acestora preotulu celebrante, prin una scurta cuventare, fecu poporului cunoscutu scopulu acestei serbatori nationale; indata urmá apoi a dóu'a cuventare, in carea se descrie mai pe largu si cu colorile celea mai viue sortea natiunii nóstre din tempurile feudalismului. —

Uitasemu a insemná, că dupa servitiulu parastasului numai de cătu se cantá cunoscut'a poesie „Cátra martirii romani“ (de Andreiu Muresianu,) ér incheierea se fece cu cantarea nationala „Destéptate Romane.“

Poporulu s'a veditu adancu patrunsu de insemnateca dilei; elu incepe a pricepe misiunea sa, incepe a pretiui faptele nemuritoare si pline de lauda ale trecutului, si astfelu se sternesce intr'insulu sentiulu de Lemnitate si de mandria nationala. Noi am dori, ca in tote comunele s'e se celebre acea dia marétia in toti anii, cea-ce sperámu că se va si realizá in venitoriu. —

Florascu.

Romania.

Foile Bucurescene nu incéta a descrie cu multa lauda infacisirea, si tienut'a Demnitorului Serbiei, principelui Milanu Obradovicu. MSA se bucura de mare popularitate — nu numai ca regintele unei tiere vecine, cu carea Romaniaa nici o data n'a traitu decatu in amicitia, nu numai ca capulu unei natiuni, dupa tóte remnele si imprejurárilor, pentru presinte si pentru viitoru, avisate la cea mai intima solidaritate cu natiunea romana, — ci totu de una data ca — cetatianu romanescu, nascutu in Romania, din mama

romana, frumoasă Maria Cătărgiu, și alu carui tata, Milosiu E. Obrenoviciu, a fost impamententiu în România și oficiar în armată română.

Fiind că și noi, ca unii cari din ocoi — înca ne aflăm în stricta alianță și amiciă cu națiunea Serba, punem cea mai mare însemnată pe manifestatiunile mai importante și mai caracteristice de simpatia și alipire reciproca — între capii ambelor națiuni, de aceea aflăm de lipsa, a reveni la incidentele petrecerii principelui Milanu în București, și a mai aminti unele intemplantă memorabile, despre cari suntem conștienți că amintindu-le, facem mare plăcere cetitorilor nostri.

În data ce principele Serbiei a sosit în București și s'a asediat în palatul domnescu, atunci s'era, primul act ce a întreprinsu — a fostu, unu act de cea mai delicată și doioasă simpatia pentru familia principelui Carolu. S'a transportat aduca la asilul „Elena“, unde se afla depuse remanițele pamentesci ale decedentului reposesatului principelui Maria, și acolo a depus pe momentulu — multu deplănsu, unice copile a Domnitorului României — o cunună de flori!

Va să dăca, prim'a vediuța oficială ce fece pe pamentulu României, o fece la momentulu unei ființe nevinovate!

Dupa aceea s'a pus la măsă, pe la 9 ore s'era a mersu la palatul de la Cotroceni, să dea vediuța Domnitorului și Domnei, unde a petrecutu — luandu ceaiulu acolo — pona la 11 ore.

Manedi luni, principele Milanu a onoratu cu vediuțe pe metropolitulu primatu alu României, totu o data presiedintelu Camerei, prin acestea dorindu a dovedi omagielesale — bisericiei și constituției române; apoi pe Lascaru Cătărgiu, presiedintelu consiliului de ministri, — de secur pentru de a-si documentă stim'a și amorea sa catra Guvernulu României; în fine pre B. Borescu, ministrulu de externe, — aludendu la scopurile diplomatice.

A treia dia, marti, alteti'a sa, principele Milanu, pe platoul de la Cotroceni a ținutu o revista peste o însemnată parte a armatei române, carea — de si plôia cernea, de felu n'a fost împedecată a-si face exercitiile cu focuri și cu totu felulu de evolutiuni, manevrandu dupa programa, cu admirată precisiune.

Dupa încheierea tuturor fatigioselor evolutiuni, caror principele Milanu a urmatu calare, cu cea mai mare atentiune, trupele s'au formatu în colôna de defilare, și conduse de generariulu Florescu, min. de resbelu alu României, au defilat naintea ilustrului ôspe.

În „Trompet'a Carpatiloru“ dlu C. Boliacu, ca marture oculatu, descriindu acest'a parada în arme, éta cum i pune cea mai strălucită corôna ca de încheiere:

„Defilarea tuturor trupelor, de tota arm'a, a fost marătia. Celu mai micu defeptu n'ar fi potutu descoperi ochiulu celu mai scrupulosu.“

„S'e-mi fie permisu însa să numescu între frumoși, pe frumoșii granicieri, cari faceau fala cu originalitatea costumulu loru nationale, cu caciulele lor negre refrante, cu pepturile lor late, cu tali'a lor svelta, cu opincile lor cu nogitia neagra în două cruci, ardicandu-se pe obel'a alba pona la cioreci, — cu tôte ale lor în fine, cari tôte faceau acesti soldati de trei dile, să se misce pe tactulu musicelor — cu aceeași precisiune ca vechii trupieri de linia.“

„Peste pucine dile — pe campulu Cotroceni — unu regimentu romanu de linia se va numi Milanu Obrenoviciu, și va portă cifr'a principelui Serbiei. Mari'a Sa Serba, în capulu regimentulu seu — va defilă naintea Domnitorulu României, care va fi în marea sa ținută.“

„Marătia scena și fecunda în imaginațiunea omeniloru cu anima, Romani și Serbi!“

Despre multe alte — manifestatiuni și primiri — politice și diplomatice pompoze, despre vizitarea de stabiliminte, despre mese și toast, etc. etc. nu aflăm de lipsa a mai vorbi; ele se întielegu de sine. —

Unele foi ni spunu, că principele Mi-

lanu are să petreacă mai multu timp în România, dorindu a-si vizitâ mosiele parintesci, locurile unde și a implinitu prim'tani ai vietii pre cari unu sufletu sentietoriu nici candu nu îi uita. —

O bucuria mare cuprinse de curendu spiritele patriotice române, pentru reusita escelente a calei ferate de la Iassi pan' la Ungheni, a liniei aduca, ce împreună retiêu a româna cu a Rusiei. Tóta lumea pricepetoria de lucru, lauda soliditatea construcției acestei linie cladite de întreprinditoriu romanu, de dlu Eliadu, de ingineri ce și-au facutu studiale în țiera, și de lucratori totu numai romani.

Éta cum „Independența Româna“ dă spresiune triumfulu reportatu de spiritulu romanu:

„Adi a fost o dia mare pentru România, adi pentru prim'a ôra o locomotivă română, condusa de romanu, mandra și acoperita de drapele nationale, tragendu în urma-i două dieci și cinci vagoni, pline de o lume elegantă și frumoasă, a fluieratu pe marginile Prutulu în vederea fratiloru nostri din Bassarabia.“

Gratiasacri'cioloru facute de dlu Eliadu, România se pôte bucură că fi sei au dusu la bunu sfersitu prim'a ei între, rindere de acestu felu. Felicitămu pre ministru carui se datoresce acestu rezultat, cu o plăcere atâtă mai viuă, căci potemu dice în conștiința, că această linie este multu mai satisfăcătoare de câtă cele construite de străini, cari au spoitu totulu și tôte, și au asteptatu primirea spre a repară éta tôte, cu venitulul exploatatiunii.

Calatorii pre această cale ferată n'au a suferi de sgușitur'a drumulu ca în cele lalte. Aci vagonel'le sunt multu mai elegante și comode și totulu va contribui ca locuitorii țierulu Bassarabiei să nu mai cante cantecele traditionale: „Prutule, viu b'astemat!“ căci Prutul, hotaru politicu, nu va mai fi hotaru industrialu, și fiii României au fost predestinati a cladi această cale, fara ca manele străine se fi contribuitu întru nimicu.

Onôre dara întreprinditorulu romanu!“

Prescurtari de corespondenție și resp. de rectificatiuni.

Din Jădani, cottululu Temesulu, sub datulu 24 mai și cu privința la cele publicate de „unu plugariu“ în nrulu 31 alu Albinei, ni se tramite o justificatiune întru interesulu docintelu de acolo, atacatu că — numai cu „dômn' strigat'am“ nu se pôte face progresu întru invetiaturi, — a cărei justificatiuni mai lungă, cuprinsulu pe seurtu e, cumca Dieu invetiatoriulu propune, și propune binisoru tôte obiectele prescise, înse — nu pré sunt scolaru, cari să invetie, căci nime nu se îngrișește a sil' pre parinti, ca să-si tramite pre copii la scôla.

Pre langă această se face apelu la Consistoriu, ca să se mai întrepuna la locurile concerninti, dora se vor luă o data cu energia măsurile, pentru d'a menă copiii la scôla regulatu.

Cele ce ni se mai scriu în privința vândării scaunel'loru din biserică — pona și acoloru din străne, — acestea credem că nu apartienu la obiectulu plansoriloru pentru scôla; de aceea nici nu potemu află cu cale, a atinge acelea aici. —

Din Torontalu în maiu 1874.

ni se scrie despre unu nou, pana acuma ne esitu la lumina scandalu, ce comise judele comunei Toraculu-micu și cu notariulu de acolo S. D. cari se pusera și amagindu poporulu, decretara de capulu lor, cu deconsiderarea contractelor scolari formali, devaluarea lefei și dotatiunii invetiatoriloru romani la — 40 fl. și 30 meti de grâu la anu!

Este pare-ni-se același jude comunalu, care mai anu confiscase și venduse pamentulu invetiatorescu. Avemu unii judi comunali, cari țin, cumca numai asiă potu să aibe omenia la domni, dăca voru strică scôla, pacea, biseric'a poporulu.

Destulu că betii invetiatori din Toraculu-micu suferira lungu timp, multa scaderă și chiar batjocura din parte poporulu amagitu, și în desiertu cantara ajutoriu în

tôte părțile, anume în desiertu fusera ale lor plansori la ven. Consistoriu din Aradu.

În fine prin întervenirea inspectorulu cercuale și — prin întielépta procedere succese a convinge pre dlu pretore cercuale despre pasulu cu totulu anarchicu alu judelului comunalu și cu notariulu, cea ce avu de rezultat, că volnicosulu jude comunalu prin esecutiune f'u silitu a plăti invetiator loru cele ce li competu dupa contractu și dupa lege.

Din acestu incident se dice cea mai caldă și multă și recunoscintiă dlu pretore din Bega-Sanu-Georgiu, carele — decandu este în postulul seu pururi s'a arătat sinceru amicu alu dreptății și alu scolaru, fora diferința de confesiune și nationalitate. —

Din Dugo-Sela-Nereu, de la 15 aprilu încôci, a trei-a plansorie ni sosi despre portarea esecsiiva și grosolana a invetiatorulu; dar datele ce ni se substernu, apartienu naintea inspectorulu scolare și a consistoriulu din Aradu.

În două plansori se face observatiunea, că și acestu d. invetiatoriu, pona se fie alesu la statiune, s'a umilitu naintea tuturor și a promis portarea corectă și diligența neobosită, ér acuma nu se sfiese a escede prin vorbe și fapte chiar și în sant'a biserică, precatu facu estu timp în din'a d e pasci, atacandu și scotiendu din străna cu violința pro unulu dintre cei mai buni juni carturari, și facendu astfel scandalu publicu. —

(Rogare.) Redactorele fôiei periodice de specialitate pentru produsele bibliografice, cu titlulu „Irodalmi Értesitô“ = „Informatoriulu Literariu“, dorindu a comunică și numele cârtiloru române, edate în Ungaria: cu încredere patriotica rôga pre onorabili dd. autori și editori, ca din opurile, resp. editiunile lor să binevoiescă a tramite câte unu esemplariu seu macar numai câte o precisă descriere a titlulu bibliograficu alu acoloru sub adresă subscribulu în Budapesta, IV. strad'a Keckemet-ului, nr. 5.

Alessandru Marki,
Redactorele „Inform. lit.“

Cursurile la burs'a de Viena,

dupa înștiințările telegrafice din 27. maiu n.

Rent'a în arg.: 74.10; rent'a în hârtia 69.10; sortiurile de stat din 1860, întrege 106.—; patrarie: 110.25; sortiurile de la 1864: 133.50; sortiurile instit. de creditu: 158.55; sortiurile ture: 42.25; obligatiunile rurale ung.: 74.75; transilvane: 71.50; banatice: 73.50; bucovinene: 77.50; actiunile inst. de cred.: 221.50; actiunile banței nationale: 981.—; actiunile drumulu de feru austr. de nordu: 2088.—; actiunile drum. fer. romanu: 44.50; ung. orientale: 50.50; împrumutulu ung. pentru drumurile ferate; 94.25; agiulu argintulu: 106.25; galbenii imp.: 5.32; napoleondorii: 8.96; rubl'a rusa: 1.55; talerulu prussu: 1.66. —

Asemenate aceste cursuri cu cele ce am publicatu nainte de un-spre-diece dile, se arăta tendința hârtielor pucinu schimbata, a auru-argintulu înse neschim bata. —

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

În urm'a deciziunei Consistoriali dd. 25 ianuariu a. c. nrulu 568. pl. a devenitu vacante protopresbiteratul Beiusulu: deci pentru deplin rea postulul amintitu se scrie concursu. Dotatiunea e urmatori'a.

1. Competința protopopescă dela 50 parochie à 2 fl. 10 cr.; în sum'a 105 fl.
2. Conventiunea protopopescă dela fiesce-care comuna, usuata în tractulu acest'a, pe anu la 300 fl.
3. Tass'a pentru licenție de cununie dela fiesce-care trei fl.
4. Salariulu parochiei protopopesci din locu, în suma 200 fl.
5. Cortelu liberu cu o gradina de le-

gume și stol'a indatinata dela 70 de numere.

Recurentii au a produce testimoni, ca au absolvatu celu pucienu 8 clase gimnasilu cu succésu bun și deodată că sunt bișe maritati pe terenulu bisericescu și scolasticu.

Recursurile adresate comitetulu protopopescu alu Beiusulu, au a se tramite la comisariulu consistorialu Simeone Bica, protopresbiterulu Oradei-mari, la Oradea-mare, pană în 6 iuniu a. c. st. v. era alegerea va fi în locu, în 9 iuniu a. c. st. v. —

Datu, în Beiusi, în 2. iuniu a. c. st. v. 1874.

Comitetulu protopresbiteralu, în contielegere cu dlu Simeonu Bica, protopresbiterulu Oradei mari, comisariulu consistorialu. —

Concursu

Diosu subscribulu voiesce să aibe pre langă sine unu adjunctu notariu, cu urmatoriile condițiuni: salariu anualu 300 fl. v. a. în bani gata și cortelu în natura.

De la competenti se recere, ca să aibe cunoscintiă perfectă din limbel'le: româna, magiara și germana, încâtu să pôta port'a oficiulu în aceste trei limbe; mai de parte ca să documentedie destertatea lor în purtarea oficiulu notariulu. Cei ce dorescu să ocupe acestu postu, au să se adresedie câtă de curendu catra subscribulu.

Satulu-nou (langă Panciova, în fostulu conf. milit.) în 3/15 maiu 1874.

Nicolau Ciavosichi, mp.
notariu comunalu.

3—3

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorescă dela Scôla confesională din Comun'a Agădieș protopresbiteratul Oravitiei, Comitatulu Carasiulu, se deschide prin această concursu, pana la 1. iuniu dupa cal. vechiu.

Emolumentele cu acestu postu imprenate sunt: 300 fl. 10 fl. pentru conferințe; 12 fl. pentru rechisite; 4 orgii de lemne pentru scôla; 2 jugere de pamentu, cartiru liberu și gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa această statiune, au a-si tramite recursele lor, instruate în sensulu statutulu org. și adresate comitetulu parochialu, catra Dlu Protopresbiteru alu Oravitiei Iacobu Popoviciu.

Agădieș, 21 aprilu 1874.

2—3 Comitetulu parochialu.

În contielegere cu Dlu Protopresbiteru tractualu. —

Nr. 1043.
adm. ex 1874.

Concursu,

Pentru vacant'a statiune notariu din comun'a opidana Banatu-Comlosiu, în cerculu de acestasi nume, comitatulu Torontalulu.

Cu acestu postu sunt imprenate emolumentele: 800 fl. v. a. bani gata și cortelu liberu.

Alegerea legală se vâ ținé în 11 iuniu a. c. st. n. la 9 ore nainte de mediadi, în cas'a comunală din Banatu-Comlosiu.

Toti aceia, cari dorescu a concurge pentru acestu postu, sunt provocati a-si substerne subscribulu pana în 10 inie recursele ajustate în întielesulu §§-loru 74 și 83 ai articulu de lege XVIII. din 1871.

Afara de cunoscinti'a limbel'loru oficiale, se recere înca princeperea limbelor româna și germana.

Banatu-Comlosiu în 12 maiu 1874.

Bogdanu Nikolits mp,
pretore.

2—3